

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla az Oppenheim Ügyvédi Iroda (....., ügyintéző: dr. Kiss M. Tibor ügyvéd) által képviselt felperes nevert. (felperes címe) felperesnek a Dr. Mester Csaba Ügyvédi Iroda (....., ügyintéző: dr. Mester Csaba ügyvéd) által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen személyhez fűződő jogsértés megállapítása és jogkövetkezményeinek alkalmazása iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2010. május 6. napján kelt, 65.P.20.955/2010/8. számú ítélete ellen a felperes 9. sorszám alatt előterjesztett fellebbezése folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Köteles a felperes 15 napon belül az alperesnek 112 500 (Száztizenkettőezer-öttszáz) forint másodfokú perköltséget megfizetni.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 200 000 forint perköltséget, a Magyar Államnak pedig külön felhívásra 240 000 forint eljárási illetéket.

Az ítélet tényállásában rögzítette, hogy a felperesi műsorszolgáltató által üzemeltetett S. nevű tévécsatorna a 2009-es évre megszerezte az alperes vállalkozása által készített, az alperes főszereplésével előadott „E. F.” című műsor sugárzási jogosultságát a 2008. február 15. napján kötött kizárólagos műsorkészítési és felhasználási szerződéssel. A szerződést a felek határozott időtartamra, egy évre, 2009. januárjától 2009. december 31-ig terjedően kötötték azzal, hogy a felperes 2009. november 15. napjáig az alpereshez elküldendő írásos nyilatkozattal további egyéves időtartamra meghosszabbíthatja a szerződés tartamát változatlan tartalommal. A felperes 2009. október 15. napján opciós jogával élve a szerződést a 2010. évre vonatkozóan is meghosszabbította. Az alperes a felperes állandósult fizetési késedelmére hivatkozással a szerződést 2009. november 4. napjával felmondta, ezért 2009. december 31. napját követően nem készített műsort a felperes számára, arra nézve egy másik televíziós csatornát üzemeltető szolgáltatóval szerződött.

Ismertette a tényállás, hogy 2009. december 5-én a B.-ben cikk jelent meg „A-höz igazol alperes neve?” címmel, mely híradást több találgatás követett az alperesi produkció csatornaváltása körében. Ezekre az alperes 2010. január 5-én a www.....hu oldalon úgy reagált, hogy „érdekes, hogy a M. T. az egyik legsikeresebb műsorát eladta egy kis csatornának, s ez olyan, mintha a-et a H. TV-n ismételnék”.

A www.....hu internetes portálon 2010. január 6-án az alperes a S.-vel folytatott, a szerződés megszűnése körében felmerült jogvitája kapcsán akként nyilatkozott, hogy „kutyakomédia, ami ott folyik!”. Ennek indokául azt jelölte meg, hogy a csatorna vezetője egy fantom a számára, mert bár több tucat ügyvédi levelet írt a jogvitáról sosem ültek le vele tárgyalni. Szintén kutyakomédia kifejezéssel illette az alperes korábban a N. Á. 2009. december 29-i számában azt a felperesi eljárást, mely szerint bár leforgatták, ahogy az utolsó adásban az alperes elköszön nézőitől, a csatorna vezetése azt nem engedte adásban leadni. Ezt a www.....hu is leköszölte aznapi számában az interneten.

A B. című napilap 2009. december 23-i számában is megjelent egy írás, „H.:” címmel, amit lényegét tekintve a www.....hu is átvett. E cikkben az alperes a szerződésszegésre hivatkozással öt milliós kártérítésre perlő felperesnek azt üzent: azt kívánja nekik, hogy „az acsarkodás mellett jusson idejük nézett műsorok készítésére is”.

A felperes ilyen előzmények után 2010. február 18-án előterjesztett keresetében a Ptk. 78. §-ában foglalt személyhez fűződő joga megsértését állítva a jogsértés megtörténte megállapítását és a jogsértő eltiltását kérte a Ptk. 84. § (1) bekezdés b) pontjára utalással. Elégtételként magánlevél küldését, valamint az ítélet rendelkező részének különféle sajtóorgánumban való közzétételét kérte. A jogsértés tárgyi súlyára tekintettel 4 000 000 forint kártérítés és járulécai megfizetése iránti igényt is előterjesztett. Sérelmezte a különféle sajtóorgánumban a felek szerződéses jogviszonya körében tett alperesi nyilatkozatokat, melyek állítása szerint a felperes személyét érintően dehonesztáló tartalommal bírnak.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Előadása szerint a sérelmezett kijelentések nem sértik a felperes jóhírét mivel nem sértő a kétségtelenül kis nézettségű felperesi csatorna összevetése egy másik kis nézettségű csatornával, nem valótlan és sértő állítás, hanem véleményként megfogalmazott bírálat a kutyakomédia kitétel használata az alperes részéről a vele személyesen kontaktálni nem kívánó felperesi vezetés tevékenységének minősítésére, továbbá az acsarkodás kifejezés sem bántó és az nem a felperesi szervezet vezetésére, hanem az alperes felé megnyilvánuló bánásmódra vonatkozott.

Az elsőfokú bíróság a keresetet nem találta megalapozottnak. A Ptk. 75. §-ának (1) bekezdésére, 76. és 78. §-ára, a Legfelsőbb Bíróság PK.12. számú állásfoglalására, valamint a Pp. 164. §-ának (1) bekezdésére és 206. §-ára utalással kifejtette, hogy

a keresetben sérelmezett kijelentések egyrészt nem tényállítások, másrészt, mint értékítéletek nem lépik át a szabad véleménynyilvánítás alkotmányos határát, nem tartalmaznak olyan kitételt sem, amely indokolatlanul bántó vagy lealacsonyító lenne, így nem jogsértőek. E kifejezések használatára egy folyamatban lévő jogvita kapcsán az ellenérdekű fél magatartásának értékelése körében „ragadtatta magát” az alperes, így értékelte joggal vagy ok nélkül a felperesi vezetői magatartást a kutyakomédia és az acsarkodás kifejezések körében. Az ilyen értékelés, bírálat pedig önmagában nem képezheti jogsértés tárgyát.

A 36/1994. (VI.24.) AB határozat felhívásával rámutatott, hogy az értékítéletre, az egyén személyes véleményére a véleménynyilvánítási szabadság minden esetben kiterjed függetlenül attól, hogy az értékes vagy értéktelen, igaz vagy hamis, érzelmen vagy észérveken alapul. A szintén alkotmányos oltalom alatt álló emberi méltóság, becsület, jóhírnév az értékítéletben megnyilvánuló véleménynyilvánítási szabadság külső korlátja lehet. A véleménynyilvánítás szabadsága csak a bírálat, jellemzés, nézet és kritika szabadságát foglalja magában, de az alkotmányos védelem nem vonatkozhat a tények meghamisítására.

Ezen túlmenően a szabad véleménynyilvánítás olyan alkotmányos alapjog, amely csak felelősséggel gyakorolható és a valótlan tények közlésének elkerülése érdekében bizonyos kötelezettségekkel jár. Kifejtette ennek kapcsán az elsőfokú bíróság, hogy az alperes értékítélete, véleménye a felperest sértő, valótlan tényeket nem tartalmazott, tehát mint vélemény szabadon közölhető volt. A szabad véleménynyilvánítás egyetlen korlátjaként megfogalmazott kritérium, mely szerint a vélemény, értékítélet, bírálat nem lehet durva, lealacsonyító vagy bántó a perbeli esetben nem valósult meg, ezért a közlések jogsértő jellegét nem találta megállapíthatónak, erre tekintettel a keresetet elutasította.

Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatásával az alperes kereset szerinti marasztalását, másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését indítványozta.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg a sérelmezett közlések kapcsán, hogy az alperes részéről nem történt jogsértés. Hivatkozott a Legfelsőbb Bíróság PK.12. számú Kollégiumi Állásfoglalására hangsúlyozva, hogy a kifogásolt közleményt a maga egészében, valóságos tartalmuk szerint, összefüggéseiben és a közfelfogásra tekintettel kell vizsgálni. Állítása szerint az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékokat okszerűtlenül mérlegelte megsértve ezáltal a Pp. 206. §-ában foglalt előírást. Semmilyen háttérben meghúzódó vélt vagy valós tény, de különösen egy jogvita sem indokolhatja ugyanis azt, hogy valamely vitában érintett fél a másik fél személyiségi jogait durván sértő kifejezéseket használjon. Fenntartotta azon elsődleges álláspontját is, mely szerint a kifogásolt kijelentések alapvetően tényállítást tartalmaznak, ezért tévesnek értékelte az elsőfokú bíróság ítéletét abból a szempontból is, hogy azokat véleménynyilvánításnak értékelte.

Amennyiben azok vélemények, akkor is megállapíthatónak vélte a fellebbezés, hogy az alperes olyan sértő, lekicsinylő, bántó, megalázó kijelentéseket használt a felperes vonatkozásában, amelyek az értékítéletben megnyilvánuló véleménynyilvánítási szabadság külső korlátját képezik. Ezek használata a véleménynyilvánítási szabadság alkotmányos alapjogára hivatkozással sem lehet megengedett, és nem részesülhet fokozottabb védelemben, mint a felperes jóhírnévhez fűződő kiemelt alkotmányos alapjoga. Hangsúlyozta, hogy egyes véleménynyilvánításnak minősülő kijelentések lealacsonyító, bántó, sértő jellegénél - figyelemmel a PK.12. számú állásfoglalásában foglaltakra - a társadalmilag kialakult közfelfogásból kell kiindulni. Sételmezte, hogy az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta a felperes 2010. április 1-én kelt előkészítő iratában kifejtett álláspontját, amely a „kutyakomédia”, illetve az „acsarkodás” kifejezések sértő jellegét, magyar nyelvbeli pejoratív jelentését a Magyar Értelmező Kéziszótár szócikkeire utalással hangsúlyozta.

Hivatkozott fellebbezésében az Alkotmánybíróság 30/1992.(V.26.)AB határozatában foglaltakra is, mely szerint a véleménynyilvánítási és sajtószabadság korlátozásának szükségessége a Magyar Állam nemzetközi kötelezettségeiből is következik. Utalt e körben az Alkotmány 7. § (1) bekezdésére, valamint az Egyesült Nemzetek Közgyűlése 21. ülészakán, 1966. december 16-án elfogadott az 1976. évi 8. törvényerejű rendelettel kihirdetett Polgári és Politikai Jogok Egyezségokmányának a gondolatszabadságot szabályozó 18.c., valamint a szabad véleménynyilvánításhoz való jogot szabályozó 19.c. pontjára. Ezekből is megállapíthatónak látta, hogy a véleménynyilvánítási szabadság nem járhat azzal a következménnyel, hogy annak leple alatt bárki valamely más személy személyhez fűződő jogát megsértse.

Több eseti döntésre hivatkozva rámutatott, hogy mind a Legfelsőbb Bíróság, mind pedig a táblabíróági bírói gyakorlat egyértelműen foglal állást abban a kérdésben, hogy nem csak a tényállítás, hanem a vélemény, az értékítélet is lehet jogsértő, ha az valótlanságot tartalmaz vagy kifejezőmódjában bántó, sértő vagy megalázó. Állítása szerint az alperes által használt kifejezések, különösen az „acsarkodás” és a „kutyakomédia” szóhasznált olyan következtetés levonására adhat alapot, hogy a felperesi társaságnál a szakmaiságot nélkülöző, kizárólag az alperes személye ellen irányuló, őt lejáratni törekvő tevékenység folyik. Ez a nagy nyilvánosság számára is levonható téves következtetés pedig különösen sérelmes a felperesi társaság megítélésére, amelynek kitűzött célja egyre nagyobb piaci részesedés megszerzése.

Vitatta fellebbezésében a felperes az elsőfokú bíróság ítéletének perköltséget megállapító rendelkezését is. Állítása szerint az túlzottan magas mértékben került megállapításra. A perben ugyanis kizárólag a jogalap kérdésében döntött a bíróság, a perköltség megállapításának alapjául azonban a jogkövetkezményként megfogalmazott kártérítési összeget vette. Ennek megalapozottsága vonatkozásában bizonyítást nem folytatott le, ezért indokolatlanul vette alapul a felperes által kért nem vagyoni kártérítési összeget. Hivatkozott továbbá a 32/2003.

(VIII.22.) IM rendelet 3. §-ának (6) bekezdésére is előadva, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított perköltség nem áll arányban a felperes jogi képviselője által ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel, ezért annak mérséklését indítványozta.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte.

A fellebbezés nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen tárta fel, az ebből eredő érdemi döntésével és annak kifejtett indokaival a Fővárosi Ítéltábla mindenben egyetértett.

Helyesen utalt az elsőfokú ítélet a Legfelsőbb Bíróság Polgári Kollégiumának PK 12. számú állásfoglalására, amely akként foglalt állást, hogy a tömegtájékoztatási eszközök, bár a társadalom életében fontos szerepet töltenek be azáltal, hogy a társadalom tagjainak a tájékoztatásra vonatkozó széles körű igényét elégítik ki, társadalmi rendeltetésüket csak akkor tudják betölteni, ha híven tájékoztatnak a valóságról, és közlésükkel nem sértik más személyiségi jogait és érdekeit. Ennek elbírálásakor is alkalmazni kell azonban a Polgári Törvénykönyvnek azokat az általános szabályait, amelyek szerint a jogok gyakorlását a törvény a társadalmi rendeltetésüknek megfelelően biztosítja, illetve a polgári jogok gyakorlása és kötelezettségek teljesítése során a feleknek olyan magatartást kell tanúsítaniuk, hogy érdekeik érvényesítése a jóhiszeműség és a tisztesség követelményeinek megfelelően (Ptk. 2. § (2) bekezdés, 4. § (1) bekezdés). Mindebből következően annak a kérdésnek a megítélésénél, hogy a jogosult a jogait rendeltetésszerűen gyakorolja-e, érvényre kell juttatni a törvény célját: a jogok és a kötelezettségek egységét, a különféle érdekek lehető legjobb összhangjának a követelményét a magasabb érdek elsődlegessége alapján.

Az Alkotmánybíróság a 48/1991. (IX. 26.) AB határozatában elvi élel kifejtette, hogy a véleménynyilvánítás szabadságának a demokratikus társadalomban elengedhetetlen gyakorlása csak az alkotmányos keretek között korlátozható, mely korlátozásnak ki kell elégítenie az arányosság követelményét.

A véleménynyilvánítás szabadsága, ahogy ezt az elsőfokú bíróság a 36/1994. (VI. 24.) AB határozatra utalással helytállóan idézte, általában mindenféle közlés szabadságát magában foglalja, mégpedig függetlenül a közlés módjától és értékétől, erkölcsi minőségétől és többnyire valóságtartalmától is. Indokolt azonban különbséget tenni értékítélet és tényközlés tekintetében. Az értékítéletre, az egyén személyes véleményére a véleménynyilvánítási szabadság minden esetben kiterjed, függetlenül attól, hogy az értékes vagy értéktelen, igaz vagy hamis, érzelmen vagy észérveken alapul. A szintén alkotmányos oltalom alatt álló emberi méltóság, becsület, jó hírnév azonban az értékítéletben megnyilvánuló véleménynyilvánítási szabadság külső korlátja lehet. Nem ilyen feltétlen azonban a véleménynyilvánítási szabadság a tényállítások tekintetében, az ugyanis nem terjed

ki a becsületsértésre alkalmas valótlan tények közlésére akkor, ha a nyilatkozó személy kifejezetten tudatában van a közlés valótlanságának, vagy foglalkozása, hivatása gyakorlásának szabályai szerint elvárható lett volna tőle a tények valóságtartalmának vizsgálata.

A perbeli esetben teljes mértékben osztható volt az elsőfokú bíróság álláspontja, mely szerint az alperes vitatott kijelentései nem tényállítások, azok az alperes értékítéletét fejezik ki, a peres felek között kialakult jogvita kapcsán megfogalmazott véleményét tükrözik.

Kétségtelen, hogy a vitatott nyilatkozatokban az alperes a felperes irányában negatív tartalmú értékítéletet fogalmazott meg, helyesen állapította meg azonban az elsőfokú bíróság, hogy az nem volt indokolatlanul túlzó, bántó vagy megalázó. Nem változtat ezen az acsarkodás kifejezés Magyar Értelmező Kéziszótár-beli, a fellebbezésben is felhívott jelentése, e kifejezésnek ugyanis egy kiterjedt, több peres eljárást is generáló jogvitában való alkalmazása a másodfokú bíróság megítélése szerint sem lépi át a véleménynyilvánítás alkotmányos határát. Ennek elbírálása során az elsőfokú bíróság a kialakult gyakorlatnak megfelelően a kifogásolt közléseket a társadalmi érintkezésben általánosan elfogadott jelentésük szerint vette figyelembe a Legfelsőbb Bíróság PK 12. számú állásfoglalásában megfogalmazott iránymutatása szerint, és azokat valóságos tartalmuknak megfelelően, az egymással összetartozó részeket összefüggésükben vizsgálva értékelte. Ezt alaptalanul kifogásolta a fellebbezés.

Nem volt alapos a fellebbezésnek a Magyar Állam nemzetközi kötelezettségeiből eredő szabályozási kötelezettségeire történő hivatkozása sem. A hatályos szabályozás ugyanis mindenben megfelel a az Egyesült Nemzetek Közgyűlése XXI. ülészakán, 1966. december 16-án elfogadott, az 1976. évi 8. számú törvényerejű rendelettel kihirdetett Polgári és Politikai Jogok Egyezségokmányának a fellebbezésben felhívott, a gondolatszabadságot szabályozó 18.c. és a szabad véleménynyilvánításhoz való jogot deklaráló 19.c. pontjában foglaltaknak. E szabályok alapján, mindenre kiterjedő alapossággal vizsgálta az elsőfokú bíróság a sérelmezett kijelentéseket, elfoglalt jogi álláspontjával a Fővárosi Ítéltábla a fent ismertetettek szerint teljességgel egyetért.

Alaptalan volt a felperes fellebbezésének a megítélt elsőfokú perköltség körében kifejtett álláspontja is. Az elsőfokú bíróság helyesen járt el akkor, amikor a pertárgy értékének megállapításakor a felperes által kért kártérítés összegét vette alapul. A Pp. 24. § (1) bekezdése szerint a pertárgy értékének megállapításánál a keresettel érvényesített követelés vagy más jog értéke irányadó. A 26. § előírja, hogy a per tárgyának értékét a felperesnek kell megjelölnie. A felperes keresetében a személyhez fűződő joga alperes általi megsértésének megállapításán túl a levonható jogkövetkezmények alkalmazását kérte, ezek között 4.000.000 forint kártérítés iránti igényt is előterjesztett. Erre tekintettel megalapozottan, és a vonatkozó ítélkezési gyakorlattal egyezően vette az elsőfokú bíróság a perköltség megállapításának alapjául a megjelölt összeget függetlenül attól, hogy a

marasztalásra irányuló igény jogalapját képező jogsértést nem látta megállapíthatónak és emiatt a kártérítési kereset körében érdemben nem vizsgálódott. Nem találta a másodfokú bíróság eltúlzottnak a megítélt ügyvédi munkadíj 200.000 forintos összegét sem. A 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja szerint megállapítható, a pertárgy érték 5 %-át kitevő munkadíj a felperesi képviselő által elvégzett tevékenységgel arányban áll, annak mérséklésére a másodfokú bíróság nem látott okot.

A fentiek értelmében a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság érdemben helyes ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az eredménytelenül fellebbező felperest a Pp. 239. §-a alapján alkalmazandó 78. § (1) bekezdése szerint kötelezte az alperes oldalán felmerült másodfokú perköltség megfizetésére, amely a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdés a) pontja alapján, a másodfokú tárgyaláson felmutatott megbízási szerződésben foglalt 30.000 forint+áfa óradíj és három óra időráfordítás figyelembevételével megállapított ügyvédi munkadíj összegéből áll.

Budapest, 2011. január 20.

. Lesenyei Terézia s.k.

a tanács elnöke

. Békefiné dr. Mózsik Tímea s.k.

előadó bíró

Dr. Pullai Ágnes s.k.

bíró

A kiadmány hitelül:

bírószági ügyintéző